

параметрите на някаква обща зависимост (закономерност) се третира, странно защо, като задача по анализ на *многомерна* съвкупност с произвеждане на две или повече несъвместими помежду си регресионни уравнения (повърхнини), вместо така, както институционалистът А. А. Чупров изтъква, а и ранният Пиърсън изглежда е предусещал - като задача по изглаждане, именно изглаждане, изравняване (*curve fitting*) на съпътстващите изменения в *последователност* от съвкупности, подредени по нарастващи значения на факторни признаци (Чупров, 1960, с.298-332, както и Pearson, 1901).

За да бъде поне донякъде изчерпателен, ще процитирам оценката на Франк Йейтс за създалата се в Общата теория на статистиката ситуация, - оценка, възпроизведена от Хийли в неотдавна публикувана статия по повод смъртта на Йейтс: „Йейтс не вярваше - споделя Хийли - в измислянето на нови методи на статистически анализ там, където стари методи са подходящи за целта. Той имаше алергия спрямо разните „коефициенти“... Максимално порицаваше многото коефициенти, измислени за анализ на таблици на контингенция - всички тържествено поднасяни във вид на дебели опаковки от компютърни програми за объркване на невинния ползвател“ (Healy, 1995, с.285). Самият Йейтс още в края на 60-те години отбелязва на заседание на Кралското статистическо дружество - Лондон: „А“ публикува статия, която е нерелевантна, това стимулира „Б“ и „В“ да размишляват по-нататък... Резултатът е, че нашите списания се задръстват с голямо количество смет“ (Президентски адрес на Yates, 1968, с.468).

Любопитно е, че тази все пак драстична констатация е намерила подкрепа в изказвания на М. Кендал, Дж.Тюки и редица други автори, и то - забележете - математици. Десетина години по-късно К. Моузер продължава да пише: „Много от това, което се публикува, е нерелевантно. То пренебрегва приложенията в бизнеса, държавното управление и други важни области. По-често научните статии търсят данни, вместо да търсят нуждаещи се от теоретична разработка проблеми“ (Moser, 1980, с. 2).

Моята реплика е, че така се получава, когато „колата се впряга пред коня“, т.е. когато методологията се произвежда по махистки - без предпоставяща я реална теория на познанието, без предпоставящ я *анализ* на реални потребности на практиката и науката от методология.

Постинституционализмът и необейзианците през 70-те и 80-те години

Кризата продължава да се задълбочава през 70-те и 80-те години. През тези години виждаме общата теория на статистиката да се превръща в още по-безпомощен заложник на махизма. Споменах вече за удивителната способност на махизма да преобразува себе си в нова и най-нова разновидност. Априорният стохастичизъм на Пиърсън, приел образа на волунтаристичния стохастичизъм, се преобразувал във вижданията на Пиърсън-младши и Нейман. А сега сме свидетели на трета по ред мутация: на крайния субективизъм, бих казал, на солипсизма на необейзианците (Lindley, 1965 и 1982; Zellner, 1980; Good, 1983 и 1987 и други).